Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

Endel, Roman
Majer, Ferdinand

[s.l.], 1731-1732

Articulus 3us

urn:nbn:de:bsz:31-120354

Visual Library

Articulus 3tius
De
Sophismate seu fallaciis syllogismorum

Num: 263us Sophisma est fallax syllogismus, qui per se contra regulas datas, ut apparent, monstrari potest contra [illegible] etiamsi malitia seu fallacia syllogismi facilius dicendum. Sophisma est dictum ab Aristotele in Elench. cap. 3 est oratio quae per similitudinem quam habet cum syllogismo concludere videtur, cum tamen non concludit. ex duplici autem capite id oriri potest. 1mo per voces, quae diversa significant, videantur significare unum. 2o defectu, cum sit in rebus significatis per voces. et quod fallacia in dictione seu voce, et alia extra dictionem seu in rebus

Num: 264us Fallaciae in dictione sunt 6.

1ma est fallacia aequivocationis, quae oritur ex voce aequivoce accepta, quod tribus modis fieri: 1o cum utroque modo in hac, modo alia acceptione sumitur. ex: omnis gallus habet plumas. Detego gallus: ergo habet plumas. 2o cum uno modo proprie, modo metaphorice accipitur. qui videt canem [illegible] videt quod est [illegible]. 3tio ratione pro diversas conditiones [illegible] similiter [illegible]: qui surgebat stat. sedens surgebat. ergo sedens stat. qui non sedens [illegible] sedens de praesenti in [illegible] et [illegible] [illegible].

Num: 265us 2a fallacia est amphibologia. haec oritur ex oratione [illegible] vario et dubio sensu accepta: [illegible] voce varie accepta. ex: archidiaconi sunt clerici; quorum canes sunt diaconi: ergo quorum canes sunt clerici. [illegible] diaconi est [illegible] in minori est genitivus et variatur suppositio.

Num: 266us 3a fallacia accentus, quae provenit ex mutatione accentus [illegible] similitudinem vocis. exempli gratia: malo est fugienda. sed mala est poma: ergo poma est fugienda. exemplum [illegible]: qui habet [illegible] est [illegible], [illegible] habet [illegible] aqui: ergo [illegible] est [illegible]. [illegible] variatur [illegible] seu accentus in simili voce aqui [illegible] [illegible] [illegible] una [illegible] dividat in [illegible]. ex quod [illegible] [illegible] [illegible], bibit [illegible]: sed [illegible] bibit [illegible] vita ergo bibit [illegible]

3ª fallacia ē divisionis: dum fit transitus ab uno genere ad aliud, v. a uno sensu ad aliud eg. quod habuisti in iuventute adhuc habes, sed perversi digitos habuisti in iuventute, quod adhuc habes. ubi in min. [illegible] de [illegible] in [illegible] de [illegible]

4ª fallacia ē compositionis: dum a sensu diviso vero in a praedicato sensu composito falso in c. eg. possum scribere et non scribere, sed scribere et non scribere ē impossibile, quod possum impossibile: in ē vera ex sensu diviso, glia falsa ob sensu composito. Num: 2 64m.

5ª fallacia ē divisionis: dum a sensu composito vero in a praedicato ad sensum divisum falsum in c. eg. implicat quod caecus videat, homo caecus ē caecus, quod implicat hominem videre: in ē vera ē sensu composito glia falsa sensu diviso. Ad hoc in hoc syllogismo: 2 et 3 sunt par et impar; sed 3 faciunt 5: quod 5 sunt par et impar.

Fallaciae extra dictionem sunt in rebus quoniter [illegible] enumerantur

1ª fallacia accidentis omnium pessima et habitualis, cum aliquid dicitur convenire subjecto, eo quod convenit accidenti. Fitque 1º eg. dicendo animal ē genus: bos ē animal, quod bos ē genus: animal enim absolute [illegible] [illegible] [illegible] convenit quod sit genus. [illegible] ē animal, accidentale quod sit genus. hoc [illegible] quod [illegible]. 2º dicendo [illegible] ē proprietas, [illegible] ē [illegible], quod [illegible] ē proprietas, ubi id quod convenit accidenti proprie tribuitur [illegible] subjecto. 3º quod emisti comedis: sed bovem crudam emisti, quod bovem crudam comedis. [illegible] ergo [illegible], [illegible] [illegible], quod [illegible] in 1º syllogismo transitus a praedicato [illegible] ad [illegible] accidentale, [illegible] in 2º a [illegible] ad [illegible] ubi [illegible] fallacia accidentis admittitur

2ª fallacia a dicto cum a dicto [illegible] quid transitus ad dictum simpliciter eg. [illegible] ē albus [illegible], quod absolute ē albus. aut vicissim: [illegible] ē albus absolute: quod [illegible].

3ª fallacia ē [illegible] ignorantia: cum [illegible] contradictoria, quae [illegible] contradictoria non sunt, eg. [illegible] est principium [illegible]; [illegible] non ē principium [illegible], quod [illegible] et non [illegible], [illegible] non sunt contradictoria: cum de [illegible] [illegible] [illegible] sit.

4ª ē fallacia [illegible] fit, cum [illegible] [illegible], cum [illegible] [illegible] [illegible]. eg. [illegible] quod [illegible], [illegible] [illegible] dicitur [illegible] quod [illegible]

inferri ex alio n̄ ē contra, ut homo ē, ergo animal ē. animal respectu hominis est consequens; homo antecedens: ubi liceat inferri animal ex homine, n̄ ē ex animali hominem.

5ta ē petitio principij ubi sumitur idem pro eodem, seu ad probandum assumitur id quod probandum adhuc ē, ut ubi dicitur Christus ex patre procedit, quia Spiritus Sanctus filius patris: aut si respiret usum Patris generandi [illegible] nec ne.

6ta ē fallacia n̄ causae ut causae, ubi assumitur aliquid ad probandum pro modo causae, quod tamen revera causa n̄ ē; ex gr. quod inebriat n̄ ē bibendum, sed vinum inebriat, ergo n̄ ē bibendum, in quo vinum [illegible], sed intemperantia sumendi ē causa inebriationis.

7ma et ultima ē fallacia plurium interrogationum ut unius, ad quas petitur una responsio, cum tamen una responsione satisfieri n̄ potest pro diversa ratione; ex gr. si quis quaerat: Christus et antichristus sunt ne boni? si respondeas affirmative, quod dicit alter antichristus ē bonus; si respondeas negative, quod dicit alter Christus n̄ ē bonus. pluribus quod respondendum dicendo Christus ē bonus, antichristus vero n̄ ē bonus.

Haec sunt quae pertinent ad syllogismum fallaciarum quas duplici modo solves, 1o aut absolvendo negando etiam et ostendendo fallaciam, 2o quod urbanius ē, si probas consequens, quod plerumque fieri solet, ac molestiam disputantium hac ratione effugies.

Adij pro complemento hoc parva quaedam addunt de medio inveniendi quod pontem asinorum vocant, quod ē tam difficile res sit, quae propter praxim quam regula addisci poterit, et talia de inventione argumentorum, quae nihil aliud sit quam medium Rhetoricae potius quam Logicae [illegible] studiose omittimus; ne forte qui habent talia [illegible] bono [illegible] pede super eundem hunc pontem asinorum incedentes et lubricum [illegible] tum pede [illegible] damno [illegible] crurifragium passi, ubi pauperes artes cogit suae pedes, eundem insequi deinceps [illegible] finem Tractatui huic Syllogistico imponimus.

Absolvimus 7 Augusti
1731.